

ایران ورجاوند

مجله ایران‌شناسی | سال ۳ | شماره ۴ | بهار و تابستان ۱۳۹۹ | ۳۰۰۰۰ تومان

- ◆ باستان‌شناسی چشم‌انداز
- ◆ تالارهای ستون‌دار خوارزم باستان
- ◆ قوم‌باستان‌شناسی، قیاس تمثیلی و جامعه باستان
- ◆ کارکرد آتشکده‌ها و چهارتاقی‌های استان ایلام در زاگرس مرکزی
- ◆ مطالعه زمین‌سیمای گذشته: زندگی شده، بازسازی شده و زنده شده
- ◆ تاریخچه باستان‌شناسی چشم‌انداز (منظر): سنت‌ها و رویکردهای عمده
- ◆ بررسی اشکفت و محوطه باز پل حسین‌لی در دشت میانکوهی آسمان‌آباد ایلام

ایران ورجاوند

ایران ورجاوند زنده است

مجله ایران شناسی

سال ۳ | شماره ۴ | بهار و تابستان ۱۳۹۹ |

شماره ثبت مجله: ۸۰۶۸۸ | شماره ثبت نشان: ۲۹۶۲۹۸ |

صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر: دکتر شاهین آریامنش |

مدیر داخلی: هوشنگ رستمی |

نشان مجله ایران ورجاوند برگرفته از گچبری ساسانی یافت شده از تیسفون عراق مربوط به دوره ساسانی است. داستان این گچبری به سال‌ها پیش بازمی‌گردد هنگامی که اسکار روتیر باستان‌شناس آلمانی همراه گروهش در سال ۱۹۲۹ میلادی در تیسفون در محدوده ساختمان بزرگی با نام معارید در حدود ۳ کیلومتری تاق کسری و ۱/۷۵ کیلومتری شمال دهکده سلمان پاک به کاوش‌های باستان‌شناسی پرداخت که در این کاوش‌ها از محلی که سپس تر خانه معارید ۶ نام گرفت شماری صفحه‌های گچبری گرد به دست آورد که در میان آنها صفحه‌گردی با دو بال گشوده شده از روبه‌رو وجود داشت که این دو بال، نشانی به شکل هلال ماه را دربر گرفته‌اند. این گچبری در موزه برلین آلمان نگهداری می‌شود.

تصویر جلد: شانه زرین سکایی از محوطه سلوخوا، که به احتمال یونانیان ساخته‌اند. اوایل سده چهارم، موزه ارمیتاژ روسیه

تهران، صندوق پستی: ۱۴۵۱۵-۵۶۹

www.iranvarjavand.ir

Iranvarjavand@hotmail.com

۰۹۳۹۵۹۶۹۴۶۶

همه حقوق این اثر برای ایران ورجاوند محفوظ است.

تکثیر، انتشار، چاپ و بازنویسی این اثر یا بخشی از آن به هر شیوه همچون رونوشت، انتشار الکترونیکی، ضبط و ذخیره روی سی دی و چیزهایی از این دست بدون موافقت کتبی و قبلی مجله ایران ورجاوند ممنوع است و متخلفان بر پایه قانون «حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» تحت پیگرد قرار خواهند گرفت.

| با همکاری گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن |

”سیاهه“

مقاله

- ۴ بررسی اشکفت و محوطه باز پل حسینه‌لی در دشت میانکوهی آسمان‌آباد ایلام | علی نوراللهی
تالارهای ستون‌دار خوارزم باستان | مایکل میناردی، آلیسون و. جی. بتس و غیرت‌دین خُزانی‌زُف، ترجمه آرشاک
ایروانیان ۱۶
کارکرد آتشکده‌ها و چهارتاقی‌های استان ایلام در زاگرس مرکزی | علی نوراللهی ۴۷

پرونده

- تاریخچه باستان‌شناسی چشم‌انداز (منظر): سنت‌ها و رویکردهای عمده | مارینا گکیاستا، ترجمه سمانه فرخی
عیسوند ۷۸
باستان‌شناسی چشم‌انداز | سزار پارخرو اوینا، فیلیپه سرایدو بوآدو و داوید باریرو، ترجمه علی اصغر سلحشور
۱۲۳
مطالعه زمین‌سیمای گذشته: زندگی‌شده، بازسازی‌شده و زنده‌شده | کریستا کارو، ماریکا ماگی، هانس پالانگ،
ترجمه محسن دانا ۱۳۸
قوم‌باستان‌شناسی، قیاس تمثیلی و جامعه باستان | مارک ورهوفن، ترجمه علی اصغر سلحشور ۱۵۷

پیشخوان

- ۱۷۹ اخلاق باستان‌شناسی | حسین صبری
۱۸۳ سکاها | شاهین آریامنش

بررسی اشکفت و محوطهٔ باز پل حسینه‌لی در دشت میانکوهی آسمان‌آباد ایلام

علی نوراللهی
دکتری باستان‌شناسی

را مشروب می‌سازد و دیگری از میان تپه‌های پردرخت. جاده اولی بهتر و نزدیک‌تر است. اما من دومی را ترجیح دادم - امروز این راه منطقه پشته وامرز و میوله می‌گذرد - زیرا می‌توسیدم مبادا همراهان نتوانند پیش از تاریکی به چارده‌ور (چرداور) برسند و در این صورت ماندن در این دره پردرخت بهتر بود تا آن جلگه پربرف پیش‌بینی من در این باره درست از آب درآمد با تاریک شدن هوا من و چند نفر از سواران خود را به چارده‌ور رساندیم اما دیگران را شب فرا گرفت و ناگزیر در میان درختان توقف کردند، جلگه‌های آسمان‌آباد و چارده‌ور نواحی مرزی لرستان و کرمانشاه را تشکیل می‌دهند (-Rawlinson, 1839).

تا سال‌ها به‌جز دشت هلیلان که توسط هیئت دانمارکی بررسی و پژوهش شد، سایر نواحی استان ایلام از نظر پژوهش‌های پارینه‌سنگی ناشناخته بود، اما در سال‌های اخیر در نتیجه بررسی‌ها و پژوهش‌ها، محوطه‌هایی

در شمال استان ایلام دشت‌های میانکوهی کم‌وسعتی قرار دارند که با کوهستان‌های دشوارگذر و جنگلی احاطه شده‌اند. دشت میانکوهی آسمان‌آباد یکی از این دشت‌هاست که با احتساب کوهستان و جنگل دارای عرض ۱۳ کیلومتر و طول حدود ۳۲ کیلومتر است. راولینسون که در اوایل قرن ۱۸ از این منطقه عبور کرده است در سفرنامه‌اش می‌نویسد: طول دره آسمان‌آباد در حدود ۱۵ کیلومتر و پهنای آن کمی بیشتر از ۴ کیلومتر است و به کله‌های منصوری تعلق دارد. از آنجاکه مقدار زمین‌های مزروعی جلگه ایوان بیشتر از نیاز افراد عشایر است و جلگه آسمان‌آباد هم به‌خاطر ارتفاع زیاد چندان قابل کشت نیست، از این‌رو این جلگه در تابستان فقط به‌عنوان سردسیر مورد استفاده آنان قرار می‌گیرد. از دشت آسمان‌آباد به چارده‌ور - که امروز چرداول نامیده می‌شود - دو جاده کشیده شده یکی در امتداد رودخانه‌ای کوچک (رودخانه آسمان‌آباد) که این دو جلگه

نقشه دشت میان کوهی

آسمان آباد، ایلام

اشکفت و محوطه باز
پل حسینه‌لی

شکل ۱. موقعیت جغرافیایی اشکفت و محوطه باز پل حسینه‌لی (تنظیم ع. نوراللهی).

محوطه باز پل حسینه‌لی

این محوطه در ۱/۲ کیلومتری جنوب شرق روستای گدومه و بر شیب دامنه جنوبی پیوان (Peoan) که به صورت دیواره‌ای صخرای در شمال آن قرار دارد. فاصله آن از اشکفت پل حسینه‌لی در شمال شرق آن حدود ۳۰۰ متر است. سطح این محوطه باز سنگلاخی و پوشیده از درختان بلوط است که در موقعیت جغرافیایی $N, 46^{\circ}30'51.90''E, 33^{\circ}48'52.70''$ و در ارتفاع ۱۲۷۳ متری از سطح دریا واقع شده است. رودخانه آسمان آباد از ۷۵۰ متری جنوب این محوطه می‌گذرد و از چشم انداز به نسبت کاملی نسبت به شرق آسمان آباد برخوردار است و آثار سنگچین استقرارهای زمستانی کوچ‌نشینان نیز در ۲۰۰ متری غرب و ۳۰۰ متری شرق آن دیده می‌شود. در شرق این محوطه باز و حدود

از این دوره شناسایی و معرفی شده‌اند (دارابی و دیگران، ۱۳۹۰). نگارنده در سال ۱۳۸۲ برای اولین بار نواحی کوهستانی و جنگلی این دشت میانکوهی را بررسی کرد که در نتیجه آن محوطه‌ها و استقرارهای از دوره‌های مختلف شناسایی و بررسی شد (نوراللهی، ۱۳۸۲ و ۱۳۸۴). نتایج این بررسی نشان داد که دامنه‌ها و اشکفت‌های این ناحیه آثاری از دوران پارینه‌سنگی قدیم تا دوره فراپارینه‌سنگی و حتی دوران بعد دارد. در این مقاله یک اشکفت و یک محوطه باز (شکل ۱) که در نزدیک آن واقع شده را بررسی کردم که با توجه به رخنمون صخره‌های سنگ چرت و چخماق در سطح آن و همچنین ابزارهای پراکنده در کناره این صخره‌ها به نظر می‌رسد محلی برای تهیه این سنگ و ساخت ابزار در دوره پارینه‌سنگی بوده است.

تصویر ۲ و ۳ محوطه باز پل حسینه‌لی

axe (شماره ۵) (تصویر ۶)، که نمونه‌هایی از این نوع تبردستی در هلیلان به دست آمده است (بنگرید به Mortensen.1974 و دارابی ۱۳۹۰).

با بررسی صخره‌های چرت مشخص شد سنگ چرت با رنگ سفید و خاکستری، و خاکستری و سفید بارگه‌های قرمز است. استفاده از رگه‌های طبیعی چخماق در دوره پارینه‌سنگی قدیم در محوطه پال‌باریک گزارش شده است (Ibid.1974). همه این ابزارها با فن ضربه‌ای ساخته شده‌اند، به جز شماره ۲ که به احتمال با فن لولوا ساخته شده است.

۱۵۰ متری جنوب اشکفت پل حسینه‌لی تا حدود چند دهه پیش چشمه‌ای وجود داشت، که امروزه از آن اثری وجود ندارد. ابعاد این محوطه باز حدود ۱۵۰ متر در ۱۷۰ متر است (تصویر ۲-۳). در بررسی سطحی در کنار رخنمون صخره‌هایی از سنگ چرت تعدادی ابزار سنگی جمع‌آوری شد (تصویر ۴-۵-۷). شامل یک خرد کننده (choper) (شماره ۱)، یک سوراخ کننده (point) (شماره ۲)، خراشنده مثلی (flake scraper) (شماره ۴) و یک تیغه شکسته (شماره ۳) و یک تبر کوچک بیضی‌شکل آشولی small ovoid Acheulian hand

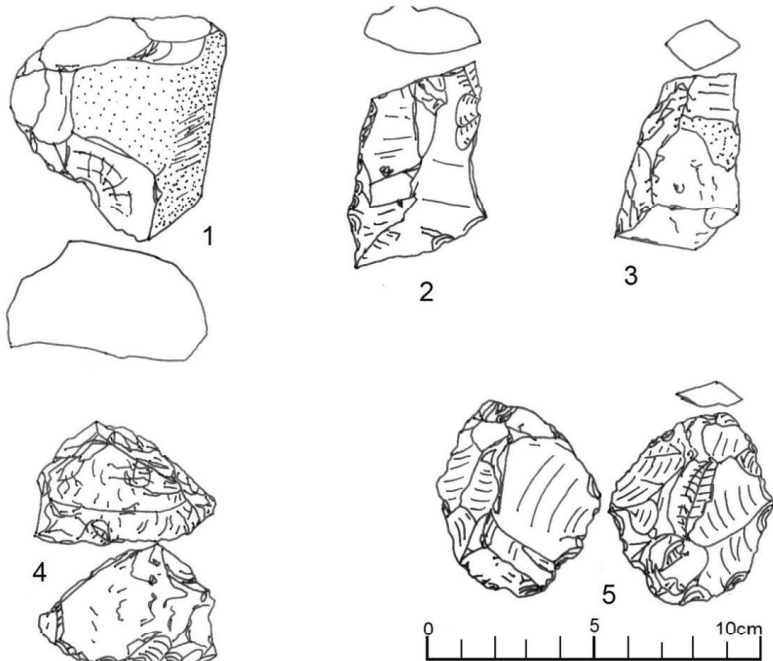
تصویر ۴. توده سنگ چرت در سطح محوطه
تصویر ۵. رخنمون سنگ چرت در سطح محوطه

شماره	محوطه	توضیحات	دوره
۱	محوطه باز پل حسینه‌لی	زرد مایل به سبز	پارینه‌سنگی قدیم
۲	محوطه باز پل حسینه‌لی	چخماق سفید رگه‌دار	پارینه‌سنگی قدیم
۳	محوطه باز پل حسینه‌لی	چخماق سفید رگه‌دار	پارینه‌سنگی قدیم
۴	محوطه باز پل حسینه‌لی	چخماق سفید رگه‌دار	پارینه‌سنگی قدیم
۵	محوطه باز پل حسینه‌لی	چخماق سفید رگه‌دار	پارینه‌سنگی قدیم

جدول ۱. ابزارهای محوطه باز پل حسینه‌لی

تصویر ۶. ابزارهای محوطهٔ بازپل حسینه‌لی

شیبی نه‌چندان ملایم به کف دره متصل است و پوشیده از درختان بلوط است. راه دسترسی به آن، از طریق راهی است که از غرب وارد دهانه می‌شود، امروزه قسمتی از سقف دهانه این غار فروریخته است که به همین علت تا حدود بیش از ۱۰ متر آثار سطحی را پوشانده است. در دره کوچکی که در غرب دهانه وجود دارد آثار و بقایای جایگاه زمستانی کوچ‌نشینان (زمگه) وجود دارد (تصویر ۹-۱۱). چند تکه سفال شکسته و یک سنگ‌مادر ریز تیغه که اثر حرارت بر آن دیده می‌شود در کنار این زمگه‌ها به‌دست آمد (شماره ۱۵). با توجه به رنگ و فرم که رنگ قهوه‌ای تیره بر زمینه نخودی است که هم از داخل و هم از بیرون منقوش است، سفال دیگر دارای لعاب گلی بر نخودی است که به‌احتمال متعلق به مس‌سنگی میانی است

اشکفت پل حسین‌لی

در دیواره صخره‌ای جنوبی رشته کوه پیوان که در جهت شمال غرب به جنوب شرق کشیده شده در موقعیت جغرافیایی $N, 55.99'33''48$ و $E, 46'31'0.88''$ است و ارتفاع آن از سطح دریا ۱۳۳۲ متر است. این اشکفت در نزدیکی محوطه بازپل حسینه‌لی واقع شده است. تا چند سال پیش هر ساله این اشکفت به‌عنوان محل نگهداری گوسفندان و دام‌ها در اواخر زمستان استفاده می‌شد که آثار آن در کف اشکفت دیده می‌شود. ارتفاع دهانه آن ۳ متر و ارتفاع آن در داخل ۴ متر و عرض دهانه آن $4/70$ متر و عمق آن $15/70$ متر است، که ارتفاع آن از سطح زمین‌های اطراف (دشت) حدود ۱۲۰ متر است (تصویر ۸).

دهانه اشکفت به طرف جنوب است که با

تصویر ۰۷. ابزارهایی از سطح محوطه باز پل حسینه‌لی

تصویر ۸. اشکفت پل حسینه‌لی

تصویر ۹. نمایی از دهانه اشکفت پل حسینه‌لی از داخل

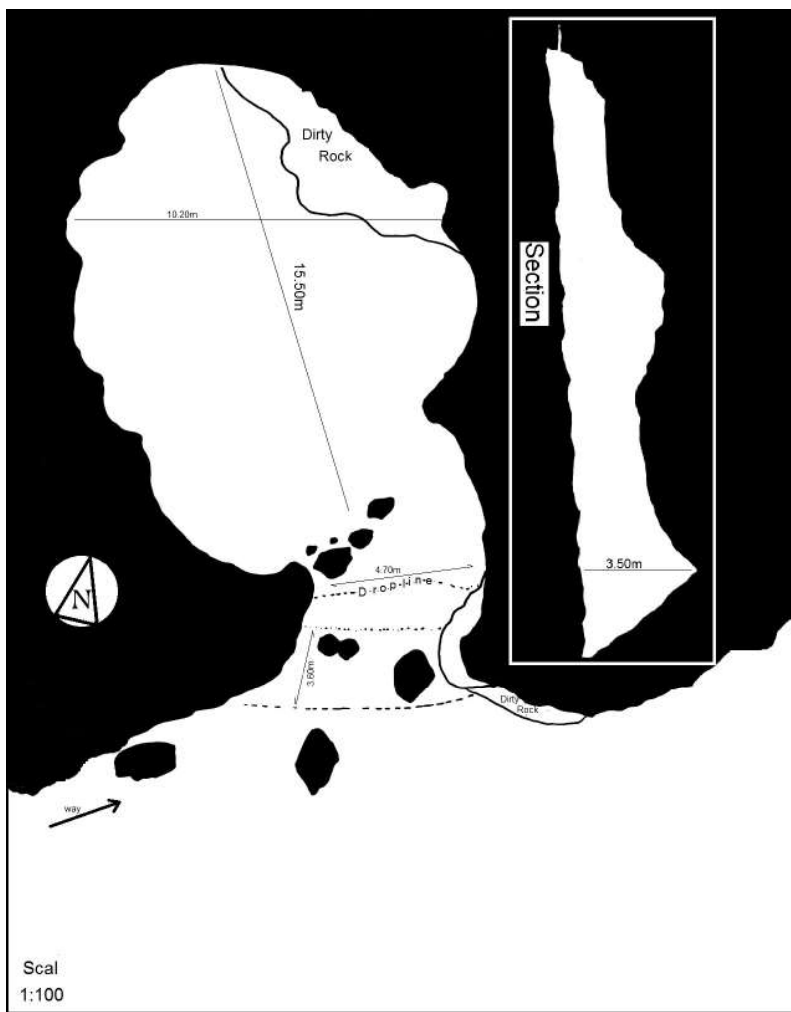
تصویر ۱۰. شیب جلو و بقایای جای زمستانی در نزدیک غار پل حسینه‌لی

تصویر ۱۱. دسته ظرف به دست آمده از داخل اشکفت پل حسینه‌لی

نقشه ۱. نقشه اشکفت بل حسینه‌لی

کورتکس شماره ۳، ۱۲، ۱۴؛ خراشنده جانبی single side scraper (شماره ۱۳ و ۲۱)، کنگره‌دار Notched (شماره ۱۷)، راکلت Ra-clett (شماره ۵ و ۶ و ۱۹)، تراشه ساده (شماره ۲۴، ۲۶، ۲۷، ۲۸)، سوراخ کننده point (شماره ۱۶ و ۲۵) و اسکنه Burin (شماره ۱ و ۲ و ۴) سنگ مادر شعاعی (شماره ۲۰). این ابزارها از جنس چرت (Chart)، کوارتز (quartzit) هستند (تصویر ۱۲).

(شماره ۹ و ۱۰). به علت فروریختن سقف غار تا شعاع ده متری اطراف دهانه به جز دو عدد ابزار کوچک که شامل خراشنده انگشتی از سیلیکس شفاف شماره ۲۳، تیغه شکسته شماره ۱۸ دیگری به دست نیامد. در داخل اشکفت یک دسته شکسته ظرف با خمیره نخودی به دست آمد که متعلق به دوره تاریخی است (تصویر ۱۱). حدود ۱۰ متری جنوب دهانه ۲۳ ابزار به دست آمد که شامل تراشه با قسمتی از

برآیند

جزء مناطق سردسیر به حساب می‌آید، بنابراین می‌توان گفت این اشکفت در اواخر زمستان تا اوایل بهار مورد استفاده قرار داشته است که با الگوی بهره‌برداری و استفاده کوچ‌نشینان از این

اشکفت پل حسینه‌لی به احتمال به عنوان سکونتگاه فصلی مورد استفاده قرار می‌گرفته است به ویژه اینکه این منطقه از نظر آب و هوایی

تصویر ۱۲. شرح و طرح ابزارهای اشکفت پل حسینه‌لی

شماره	محوطه	توضیحات	دوره
۱	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی میانی
۲	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق خاکستری	پارینه‌سنگی میانی
۳	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی میانی
۴	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید بارگه‌های قهوه‌ای	پارینه‌سنگی میانی
۵	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی میانی
۶	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی میانی
۷	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی میانی
۸	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی میانی
۹	اشکفت پل حسینه‌لی	سفال، نخودی، ماسه‌نرم، چرخساز، منقوش داخل و بیرون سراسر سیاه	مس سنگی میانی
۱۰	اشکفت پل حسینه‌لی	لبه، لعاب گلی، ماسه نرم، چرخساز، نخودی	مس سنگی میانی
۱۱	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۱۲	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۱۳	اشکفت پل حسینه‌لی	خاکستری	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۱۴	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق خاکستری روشن	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۱۵	اشکفت پل حسینه‌لی	قهوه‌ای (سنگ مادر ریز تیغه)	مس سنگی
۱۶	اشکفت پل حسینه‌لی	سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۱۷	اشکفت پل حسینه‌لی	سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۱۸	اشکفت پل حسینه‌لی	سبز	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۱۹	اشکفت پل حسینه‌لی	سفید رگه‌دار	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۰	اشکفت پل حسینه‌لی	سفید رگه‌دار	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۱	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۲	اشکفت پل حسینه‌لی	چخماق سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۳	اشکفت پل حسینه‌لی	سلیکس شفاف (سفید)	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۴	اشکفت پل حسینه‌لی	سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۵	اشکفت پل حسینه‌لی	سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۶	اشکفت پل حسینه‌لی	سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۷	اشکفت پل حسینه‌لی	سفید	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی
۲۸	اشکفت پل حسینه‌لی	خاکستری	پارینه‌سنگی جدید/ فراپارینه‌سنگی

جدول ۲. شرح ابزارهای اشکفت پل حسینه‌لی

اشکفت همخوانی دارد که از نیمه دوم بهمن (همزمان با آغاز بهار کردی) که از گرمسیر همراه دام‌هایشان بازمی‌گشتند. در این زمان هوا رو به گرمی می‌رود، ولی همچنان سرد است بنابراین می‌توان این الگوی استقرار را برای این اشکفت نیز پیشنهاد داد. از دلایل انتخاب آن، این است که دامنه جنوبی پیوان به‌علت آفتابگیر بودن گرم‌تر از بخش‌های دیگر است و اینکه دامنه‌های جنوبی از تنوع زیستی و گیاهی نیز برخوردار بوده‌اند. از طرفی به‌راحتی می‌توانستند به جنگل، دشت و منابع آب دسترسی داشته باشند و دیگر اینکه این اشکفت در نزدیکی مسیر برگشت و عبور و مرور حیوانات وحشی قرار داشته که همین موضوع در این مورد مؤثر بوده است. بررسی ابزارها و تراشه‌های سنگی و همچنین سفال‌های که در اطراف و داخل این اشکفت به‌دست آمده نشان‌دهنده این است که محوطه از به‌احتمال از دوره پارینه‌سنگی میانی به بعد مورد استفاده قرار می‌گرفته، زیرا از دوره‌های مختلف دارای آثار است دامنه زمانی آنها نشان

می‌دهد که تا حدود ۱۰۰ سال پیش همچنان توسط کوچ‌نشینان استفاده می‌شده است. ابزارهای به‌دست‌آمده از این اشکفت و اطراف آن شامل ریز تیغه، سوراخ‌کننده، تراشه و سنگ مادر و تیغه‌های یک‌جانبی است که از جنس سیلیکس و چرت است. این ابزارها کوچک بوده و به نظر می‌رسد برای گردآوری گیاهان و شکار حیوانات کوچک‌تر مورد استفاده بوده‌اند. نزدیک اشکفت پل حسینه‌لی، محوطه باز پل حسینه‌لی واقع است که سطح این محوطه پوشیده از صخره‌ها و لاشه سنگ‌هایی از جنس چرت و چخماق در طیفی از رنگ‌های مختلف است که در کنار آنها انواع ابزارهای خشن شامل ساطور، کوبنده، تبر دستی و غیره به‌دست‌آمده و قابل مشاهده است. این مورد نشان‌دهنده این است که این محوطه باز در دوره پارینه‌سنگی قدیم و دوره‌های بعد به‌عنوان محلی برای ساخت ابزار سنگی در کنار سایر محل‌های دارای سنگ چرت در شرق آسمان‌آباد مورد توجه بوده است.

کتاب‌نامه

الف) فارسی

- چهارم و پنجم: ۱۴-۳۰. نوراللهی، علی، ۱۳۸۴، بررسی باستان‌شناختی پیش از تاریخ دشت آسمان‌آباد، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده.
- Rawlinson, Henry C., 1839, Notes on a March from Zohab at the Foot of the Zagros, along the Mountains to Khuzistan (Susiana), and from Thence through the Province of Luristan to Kirmanshah, in the Year 1836, The Journal of the Royal Geographic Society 9, pp. 26-116.
- Mortensen, Peder, 1974, A survey of Early prehistoric sites in Hollailan valley in Lorstan, Proceedings of the

- دارایی، حجت، و دیگران، ۱۳۹۰، بررسی محوطه‌های پارینه‌سنگی دشت مهران، ایلام، پژوهش‌های باستان‌شناسی مدرس، سال دوم و سوم، شماره 2nd Annual symposium on Archaeological Research in Iran, Tehran. F. Bagher Zadeh (ed), Iranian center for Archeologica Research, Tehran, PP: 34-52.
- Mortensen, Peder, 1993, Palaeolithic and Epi palaeolithic sites in the Hollailan valley, Northern Luristan, the palaeolithic prehistory of the Zagros - Taurus, PP: 159-187.

“Contents”

Article

Survey of Cave and the Open Site of Pal Hosseini in Asemanabad Ilam Ali Noorullahi	4
Columned Halls in Ancient Chorasmia, Iran Michele Minardi, C; Alison V. G. Betts & Gairatdin Khozhaniyazov, Persian translated by Arshak Irvanian	16
Functioning of Fire Temples and Chartaghi in Ilam Province in Central Zagros Ali Noorullahi	47
The History of Landscape Archaeology: Major Traditions and Approaches Marina Gkiasta, Persian translated by Samaneh Farroki Isvand	78
Landscape Archaeology Cesar Parcerro- Oubina, Felipe Craido- Boado and David Bareiro, Claire Smith, Persian translated by Ali Asghar Salahshoor	123
Studying Past Landscapes: Lived, Reconstructed and Animated Krista Karro; Marika M'agi; Hannes Palang Persian translated by Mohsen Dana	138
Ethno Archaeology, analogy and Ancient Society Marc Verhoeven, Persian translated by Ali Asghar Salahshoor	157

Critique and Book Review

Archaeological Ethics Hosein Sabri	179
The Scythians: Nomad Warriors of the Steppe Shahin Aryamanesh	183

ایران ورجاوند

○ ○ ○ ○ ○
|Iran-e Varjavand (Glorious Persia) |
|Persian Journal Of Iranain Studies |
|Vol. 3, No.4, Spring & Summer 2020|

Concessionaire, Manager in Charge
and Editor-in-chief:

|Dr Shahin Aryamanesh|

Managing Editor: **Houshang Rostami**

 Tehran, Iran, Post box: 14515-569

 www.iranvarjavand.ir

 Iranvarjavand@hotmail.com

 +98 9395969466

Scythian Golden Comb, Probably Made
by Greeks, from Solokha, early 4th century,
Hermitage Museum, Russia

All rights reserved. No part of this publica-
tion may be reproduced, stored in a retrieval
system or transmitted in any form or by any
means, electronic, mechanical, photocopying,
recording or otherwise, without prior permis-
sion in writing, form the publisher.

With Contributions by

|Tissaphernes Archaeological Research Group |

Persian Journal of Iranian Studies | Vol. 3 | No. 4 | Spring & Summer 2020

ایران ورجاوند

Iran-e Varjavand
(Glorious Persia)

- ◆ Landscape Archaeology
- ◆ Columned Halls in Ancient Chorasmia, Iran
- ◆ Ethno Archaeology, Analogy and Ancient Society
- ◆ Studying Past Landscapes: Lived, Reconstructed and Animated
- ◆ Survey of Cave and the Open Site of Pal Hosseini in Asemanabad Ilam
- ◆ The History of Landscape Archaeology: Major Traditions and Approaches
- ◆ Functioning of Fire Temples and Chartaghi in Ilam Province in Central Zagros